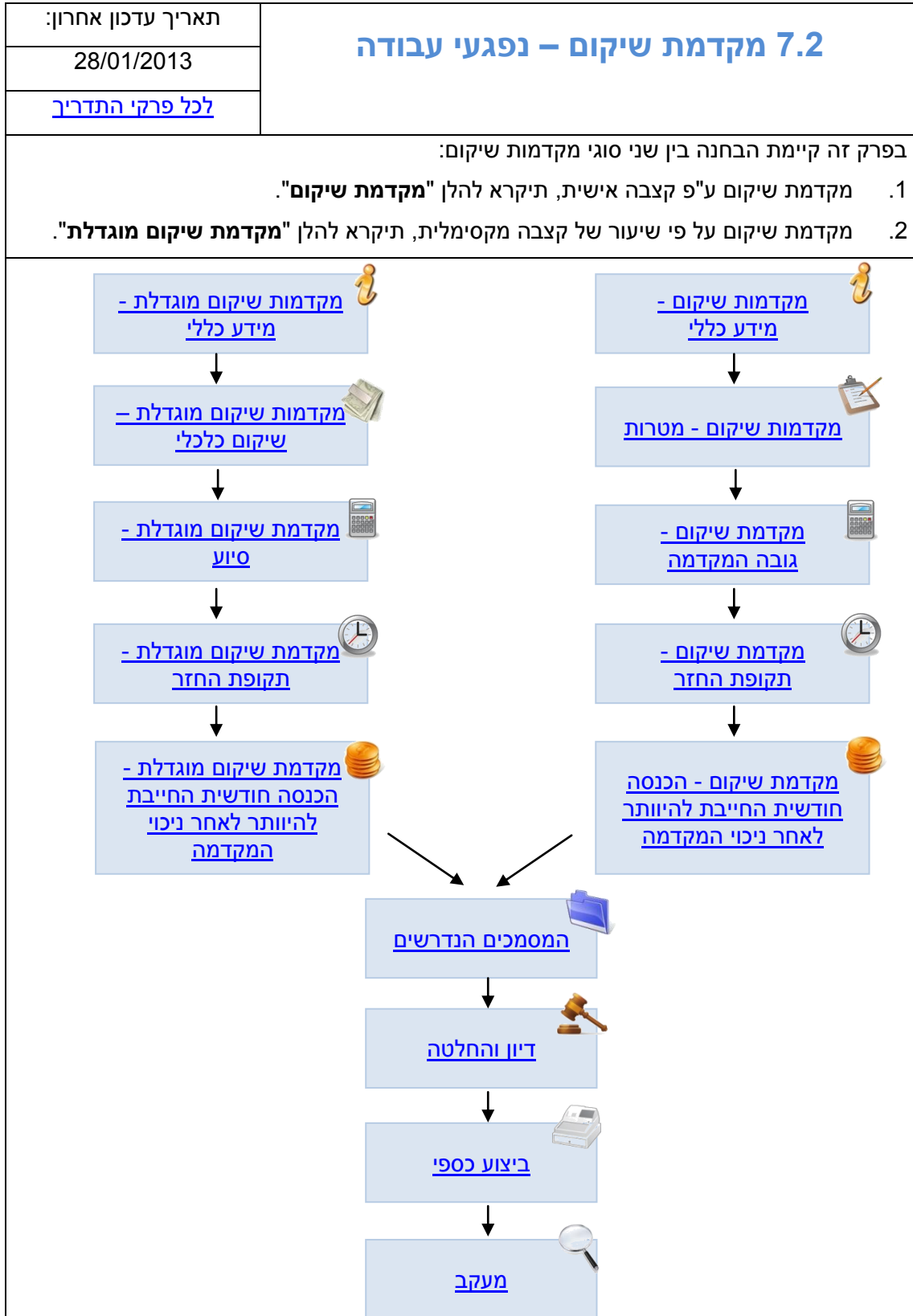

המוסד לביטוח לאומי
 אגף השיקום
 תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
 מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

7.2.1 מקדמת שיקום - מידע כללי

[1. מקדמת שיקום - כללי](#)

[2. הגדרות והבהרות](#)

1. מקדמת שיקום - כללי

על פי תקנות הביטוח הלאומי בדבר "[תשלום מקדמות של גמלה](#)"¹, "אם לדעת פקיד השיקום הפועל לפי הוראות השיקום המקצועי, כאמור [בתקנה 8](#) לתקנות השיקום, **מקבל הקצבה זקוק למקדמה לצורך ביצועה של תוכנית שיקום או לצורך הכשרה מקצועית**, לפי העניין ובלבד שתיוותר למקבל הקצבה ובן זוגו, לאחר ניכוי המקדמה, לפי תקנות אלה, הכנסה בסכום השווה ל – 80% מהקצבה האמורה [בסעיף 127 לז'](#)² (א) או (ב) לפי העניין".
סעיף 127 שונה לסעיף 200 בחוק הביטוח הלאומי נוסח משולב.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

2. הגדרות והבהרות

- **מקבל קצבה** – נפגע עבודה המשתלמת לו קצבה על פי [פרק ה'](#) (נפגעי עבודה) ו – [יג' 2](#) (מתנדבים).
- **תוכנית שיקום** – תוכנית הכוללת פרטים על המקצוע המוצע, מקום ותקופת ההכשרה³.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

¹ תקנות הביטוח הלאומי (תשלום מקדמות של גמלה) תשל"ט – 1979.

² סעיף 127 שונה לסעיף 200.

³ הוראות שיקום מקצועי סעיף 18 1953 ותקנה 8 לתקנות הבטל"א (שיקום מקצועי) 1956 סעיף 5(ב)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

7.2.2 מקדמת שיקום - מטרות

בהתאם לתקנות, ניתן לאשר מקדמת שיקום לנפגעי עבודה לביצועה של תוכנית שיקום:

1. סיוע ברכישת מכשירים ללימודים או יצירת תנאי עבודה מתאימים לשילוב ראשוני בעבודה.
 - על פקיד השיקום לבדוק תחילה אם מבקש המקדמה זכאי למענק מותנה לרכישת מכשירים בתקופת הלימודים או לשילוב ראשוני בעבודה.
 - התברר שהתובע זכאי – יש למצות תחילה הזכאות למענק מותנה ובמידת הצורך ניתן להשלים המענק במקדמה.
2. סיוע ברכישת רכב – סיוע חד פעמי לתובע הזקוק לרכב לצורך ביצוע תוכנית שיקום או לשילוב ראשוני בעבודה. אך בכל מקרה גובה מקדמת שיקום לא יעלה על 6 קצבאות הנכות האישיות המשולמות לנכה.
 - המקדמה יכולה להינתן לרכישת רכב ראשון או להחלפת רכב למי שברשותו רכב בן 48 חודשים לפחות⁴.
 - סכום המקדמה לרכישת רכב על פי חישוב מחיר הדגם המייצג שנפח מנועו עד 1300 סמ"ק + 10% (לתובעים המוגבלים בניידות נא ראה סעיף "מקדמה מוגדלת").
 - בחשוב המקדמה יש לקחת בחשבון את ההפרש שבין מחיר המחירון של הרכב הקיים למחיר הרכב החדש.

מטרות אחרות:

מטרות אחרות שאינן מופיעות בפרק זה ניתן לפתור לעיתים באמצעות היוון הקצבה.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

⁴ על פי הסכם הניידות ל"לא נוהג"

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

7.2.3 מקדמת שיקום - גובה המקדמה

גובה מקדמת שיקום לא יעלה על קצבת הנכות האישית החודשית, המשולמת לנכה כפול

ש.ש.

- אין לקחת בחשבון קצבה מיוחדת לפי [סעיף 112 \(א\) \(1\)](#), קצבת ניידות על פי הסכם הניידות סעיף 9, קצבת ילדים ודמי שיקום.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

7.2.4 מקדמת שיקום - תקופת החזר

מקדמת שיקום תנוכה מהקצבה המשתלמת לתקופה של עד 30 חודשים.

- **למעט מקרים בהם דרגת הנכות מסתיימת קודם לכן. במקרה כזה מספר חודשי הניכוי יהיה בהתאם למספר החודשים שנותרו לתום דרגת הנכות.**

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

7.2.5 מקדמת שיקום - הכנסה חודשית החייבת להיוותר לאחר

ניכוי המקדמה

מקדמת שיקום תינתן ובלבד שתיוותר למקבל הקצבה ומשפחתו, לאחר ניכוי המקדמה, הכנסה בסכום השווה ל – 80% מהקצבה האמורה בסעיף 127 לז⁵ (א) או (ב) לפי העניין".

- סעיף 127 שונה לסעיף 200 בחוק הביטוח הלאומי נוסח משולב.
- ראה לוח 5.6 במערכת "שעור".
- בחישוב הכנסות אין לקחת בחשבון קצבת ילדים, קצבת ניידות, קצבה מיוחדת ודמי שיקום, אבטלה או קצבאות אחרות לטוח קצר.
- כמו כן, אין להביא בחשבון הכנסות מעיסוק זמני או אקראי בו החל הנכה או בן זוגו תקופה קצרה מאוד לפני הגשת הבקשה למקדמה.
- מאידך, ניתן לקחת בחשבון הכנסות בן זוג, פנסיה, נכסים ומקורות אחרים.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

⁵ סעיף 127 שונה לסעיף 200 בחוק הביטוח הלאומי נוסח משולב.

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

7.2.6 מקדמת שיקום מוגדלת – מידע כללי

על פי [סעיף 4\(ב\)](#) לתקנות הביטוח הלאומי, בדבר תשלום מקדמה על חשבון גמלה, "המוסד רשאי לתת מקדמה מוגדלת לנכה הזכאי לקצבת נכות לפי פרקים ה' (נפגעי עבודה) או יג' 2 (מתנדבים) לחוק*, לצורך שיקום כלכלי, סיוע בפתרון בעיות דיור או נידות, שפקיד שיקום אישר לגביו שהוא זקוק למקדמה למטרות אלו."

* לשון התקנה לפי פרקים ג' או ט 2 לחוק - אלה הם מספרי הפרקים הישנים של נפגעי עבודה ומתנדבים, מאחר והתקנות לא שוננו, לא שונה נוסח התקנה בהתאם לשינוי במספרי הפרקים.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

7.2.7 מקדמת שיקום מוגדלת - שיקום כלכלי

מקדמה במסגרת זו תינתן כדי לאפשר לנפגע עבודה לפתוח או לפתח עסק עצמאי וזאת באמצעות:

1. רכישת כלי עבודה לעסק.
2. רכישת מכשירי עזר המשפרים יכולתו התעסוקתית ותפקודו העצמאי של התובע (למעט מכשירים רפואיים). שיפוץ ורכישת מבנה המיועד לעסק עצמאי.
3. סיוע במימון ראשוני חד פעמי, להפעלת עסק עצמאי, שללא עזרת המקדמה לא ניתן היה להפעילו.
4. רכישת רכב להפעלת עסק עצמאי.

- על פקיד השיקום לבדוק תחילה אם תובע המקדמה זכאי למענק מותנה לרכישת מכשירים בתקופת הלימודים או לשילוב ראשוני בעבודה.
- התברר שהתובע זכאי – יש למצות תחילה הזכאות למענק מותנה ובמידת הצורך ניתן להשלים המענק במקדמה.
- פקיד השיקום נדרש לבדוק את כדאיות התכנית באמצעות בדיקה כלכלית, אבחונים רפואיים ואחרים.
- הסיוע במקדמת שיקום למטרת שיקום כלכלי הוא חד פעמי. נכה ששוקם אינו זכאי לקבל מקדמה נוספת (לדוגמא, נפגע עבודה שקיבל מקדמת שיקום לרכישת מונית, אינו זכאי למקדמה להחלפת מונית, אלא אם כן הוא מוגבל בניידות ואז יש לבדוק זכאותו למקדמת שיקום לניידות).

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

7.2.8 סיוע

[1. סיוע בפיתרון בעיות דיור](#)

[2. סיוע בפיתרון בעיית ניידות](#)

[3. גובה הסיוע](#)

1. סיוע בפיתרון בעיות דיור

מקדמה במסגרת זו תאושר לצרכים הבאים:

1. סיוע בפיתרון בעיית דיור הנובעת מהנכות המוכרת.

- לגבי נכים הזכאים למענק מיוחד על פי [סעיף 112](#) (בפרק ה' – נפגעי עבודה) לחוק, יינתן הסיוע לאחר מיצוי זכותם לפי סעיף זה או כהשלמה למענק מיוחד.

2. סיוע בפיתרון בעיית דיור המקדמת את תוכנית השיקום של התובע ושבלעדיו לא יוכל לממש את תוכנית השיקום.

- סיוע בדיור יינתן לאחר מימוש הזכויות הניתנות לכלל האוכלוסייה באמצעות משרד השיכון או כל גוף ממלכתי אחר.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

2. סיוע בפתרון בעיית ניידות הנובעת מהנכות המוכרת

מקדמה במסגרת זו תינתן לתובע העונה על אחד מהתנאים הבאים:

1. הוא זכאי להלוואה עומדת לפי הסכם הניידות.
 2. במקרים חריגים רופא המוסד קבע כי הוא סובל מבעיות ניידות (בשל הנכות המוכרת) ואינו יכול להשתמש בתחבורה ציבורית.
- הפיתרון יהיה באמצעות רכישת רכב או באמצעות מכשירים אחרים כגון קלנועית, למעט מכשירים רפואיים.
 - חישוב סכום המקדמה המרבי לרכישת רכב, למוגבל בניידות, יעשה על פי חישוב מחיר הרכב שאינו עולה על מחיר הדגם המייצג שאושר לו + 10% שנקבע לגביו בהסכם הניידות.
 - אם אינו זכאי להלוואה עומדת לפי הסכם הניידות – חישוב סכום המקדמה יעשה על פי מחיר הדגם המייצג שנפח מנועו עד 1300 סמ"ק + 10%.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

3. גובה הסיוע

- למי שנקבעה דרגת נכות **הפחותה מ- 50%**, סכום המקדמה יהיה עד לסכום קצבה מקסימלית **כפול שלוש** ראה לוח 5.6 במערכת שיעור.
- למי שנקבעה דרגת נכות **שאינה פחותה מ- 50%**, סכום המקדמה יהיה עד לסכום קצבה מקסימלית **כפול שש** ראה לוח 5.6 במערכת שיעור.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

7.2.9 מקדמת שיקום מוגדלת - תקופת ההחזר

- מקדמת שיקום מוגדלת תנוכה מהקצבה המשתלמת תוך 48 חודשים לכל היותר, למעט מקרים בהם דרגת הנכות מסתיימת קודם לכן. במקרה כזה מספר חודשי הניכוי יהיה בהתאם למספר החודשים שנותרו לתום דרגת הנכות.
- במקרה של מקדמה לצורך רכישת רכב ניידות מומלץ לנכות את המקדמה ב – 42 חודשים (בהתאם למועד החלפת רכב ניידות).

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

7.2.10 מקדמת שיקום מוגדלת - הכנסה החייבת להיוותר לאחר

ניכוי המקדמה

- מקדמת שיקום מוגדלת תינתן ובלבד שתיוותר למקבל הקצבה ומשפחתו, לאחר ניכוי המקדמה, הכנסה בסכום השווה ל – 80% מהקצבה האמורה [בסעיף 127 לז' \(א\) או \(ב\)](#) לפי העניין" (קצבת נכות כללית) - ראה לוח 5.6 במערכת "שעור".
- אין לקחת בחשבון קצבת ילדים, קצבת ניידות, קצבה מיוחדת ודמי שיקום, וכן דמי אבטלה וקצבאות קצרות טווח אחרות.
 - כמו כן, אין להביא בחשבון הכנסות מעיסוק זמני או אקראי בו החל התובע או בן משפחתו תקופה קצרה מאוד לפני הגשת הבקשה למקדמה.
 - מאידך ניתן לקחת בחשבון הכנסות בן זוג, פנסיה, נכסים ומקורות אחרים.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

⁶ סעיף 127 שונה לסעיף 200 בחוק הביטוח הלאומי נוסח משולב פרק ט'

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

7.2.11 המסמכים הנדרשים (מקדמת שיקום ומקדמת שיקום מוגדלת)

- התביעה למקדמה תוגש על גבי [טופס בל/281](#).
- על תובע המקדמה להציג המסמכים המאשרים הצורך במקדמה, ואסמכתאות רלוונטיות כגון: הצעות מחיר, רישיון נהיגה בתוקף, מסמך על מכירת רכב, מסמך המאשר החזרת מס על רכב קודם, אישורים על הכנסה ונתק בעבודה, חוזי מכירה/ קניה, בדיקה כלכלית וכו' – על פי העניין.
- פקיד השיקום יוודא כי לתובע המקדמה אין חובות קודמים במוסד שבגינם תשלום המקדמה ייבלע בהחזר החוב. במקרה כזה אין לאשר את המקדמה, היות והיא לא תפתור את הבעיה שלשמה נועדה.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

7.2.12 דיון והחלטה

- התביעה על נספחיה, תכלול דו"ח פקיד שיקום שיפרט את תוכנית המקדמה ואת חוות דעתו המנומקת, בצרוף הבדיקה הכלכלית במידה ונעשתה, תובא לדיון בפני צוות סניפי. צוות סניפי יכלול את מנהל הסניף, מנהל תחום שיקום ופקיד השיקום.
- הצוות ישקול את התביעה, עלותה וכן תתחשב במקורות כספיים נוספים העומדים לרשות התובע.
- החלטת הצוות תירשם, תוך הנמקה, במקום המיועד לכך [בטופס בל/281](#).

החלטת הצוות הסניפי:

- **הומלץ על אישור התביעה** - תועבר התביעה על נספחיה לאישור סופי של מנהלת אגף השיקום במשרד הראשי או מי שהוסמך על ידה.
- **נדחתה התביעה** – יירשם פרוטוקול בו יפורטו עמדותיהם של חברי הועדה.
 - יישלח מכתב דחייה לתובע, תוך פירוט הסיבה לדחייה ותוך ציון זכותו לערער בפני בי"ד אזורי לעבודה תוך 12 חודשים מיום קבלת מכתב הדחייה ולקבלת סיוע משפטי.
 - המכתב יחתם על ידי פקיד שיקום מוסמך, זאת לאחר שהתייעץ על הנוסח הסופי עם מנהל אגף השיקום במשרד הראשי או ע"י מי שהוסמך על ידו.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

7.2.13 ביצוע כספי

ביצוע המקדמה יעשה במשרד הראשי.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
מקדמת שיקום – נפגעי עבודה

7.2.14 מעקב

פקיד השיקום יהיה אחראי על קבלת המסמכים (קבלות, חוזים וכד') ולמעקב על ביצוע התוכנית שלשמה ניתנה המקדמה.
יש להקפיד על רישום בתיק השיקום ותיעוד מסמכים המעידים על המעקב.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)